Könyvajánló

Ernyes Mihály: Fejezetek a rendőrség történetéből. *Pécs. Betűcenter 3. kötet. Pécs-Baranya, 1944-ig. 1995. 321 oldal. (Pandúr könyvek) 685 Ft.*

Ernyes Mihály, a Baranya megyei rendőrség vezetője történeti kutatásainak immár harmadik kötetét tette közzé. (Az előző köteteket már ismertettük.)

A szerző ezúttal a magyar rendőrség Pécs-baranyai szervezetének történetét dolgozta fel a kezdetektől 1944-ig. Több, eddig még nem publikált adatot rendszerez, amelyeknek összefüggéseiből feltárul Baranya megye rendvédelmi szervezetének fejlődése.

A könyv első két fejezete beszámol a középkori rendőri szervezetekről, illetve a pandúrok és a hajdúk feladatairól. A további – terjedelmesebb – fejezetek az 1948/49-es szabadságharc után megszervezett rendfenntartás intézményi kereteit, majd a későbbi, 1918 után kialakított csendőrség és rendőrség működését ismertetik. Szemelvényeket közöl korabeli dokumentumokból, számos fotó segítségével szemlélteti a téma legfontosabb és legjellemzőbb emlékeit. E kötetben már névmutató is segíti a visszakeresést. A könyv egy, a Pécs város rendőrkapitányait bemutató melléklettel is kiegészült.

Giddens, Anthony: Szociológia. *Bp. Osiris K. 1995. 771 oldal. (Osiris tankönyvek) 2400 Ft.*

Az egyetemi tankönyv elsősorban azért vált világhírűvé és – az angolszász világban – általánosan elterjedtté, mert pedagógiailag rendkívül termékeny kapcsolatot tudott teremteni a szociológia különböző részterületei között. A hatalmas kötet külön érdeme, hogy minden sajátos szociológiai terület esetében elsősorban a ma aktuális kutatási témákra és megoldásokra összpontosít, ám nemcsak a módszertani megoldásokat emeli ki, hanem a gyakorlati társadalommegismerés eredményeit és további kérdéseit is bemutatja.

Az első nagy rész nem csupán afféle bevezetés a szociológiába, hanem annak alapos leírása is, hogy milyen szociológiai kérdéseket vet fel a „modern világ". A további részek a kultúra, az egyén és a társas interakció, a hatalom, a társadalmi intézmények, a társadalmi változások, valamint a szociológiai kutatómunka módszereinek és elméleteinek szinte teljes egészét felölelik. Minden rész tömör összefoglalás, amit az alapfogalmak rendszerezése és gazdag (magyarral kiegészített) irodalomjegyzék tesz teljessé. A kiadvány – műfajában szinte egyedülállóan – a szociológiai kutatások könyvtári ismereteiről és a könyvtárhasználat fogásairól is hosszan értekezik.

A könyv külön érdekessége, hogy két helyütt is – a *Konformitás és deviancia* és a *Csoportok és szervezetek* című fejezetben – alaposabban foglalkozik a börtönügy témájával.

Kerezsi Klára: A védtelen gyermek. (Erőszak és elhanyagolás a családban.) *Bp. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. 1995. 177 oldal. (Az Országos Kriminológiai és Kriminalisztikai Intézet Tudományos Kiadványai) 1500 Ft.*

Kerezsi Klára, a neves kriminológus, könyvében a gyermekvédelem legmegrázóbb szeletét vizsgálja.

Ma Magyarországon több mint 300 ezerre tehető a veszélyeztetett gyerekek száma. Gyermekkorúak tízezreinek napi tapasztalata a testi fenyítés vagy a szülői gondozás hiánya. Növekszik a gyermekbűnözés és a gyermekprostitúció.

A családon belüli erőszak ténye, a gyermek nevelésének elhanyagolása minden bizonnyal végigkísérte az emberiség történetét, ám koronként, kultúránként másmás mértékben tekintették azt természetesnek vagy éppen ellenkezőleg tűrhetetlennek. A korábbi történeti korokban még a legdurvább családi erőszak is megmaradt a családok magánszférájában, az elfogadott kulturális norma alapján ugyanis azt természetesnek tekintette a társadalom. A szerző a gyermek szerepében, a gyermekhez és a családhoz való viszonyban bekövetkezett változási folyamat elemzésével próbál meg választ adni arra, hogy mi változott meg, miképpen, és miért éppen úgy reagál a társadalom a gyermeket ért sérelemre, a nem helyénvalónak ítélt szülői magatartásokra.

Korinek László: Félelem a bűnözéstől. *Bp. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. 1995. 224 oldal. (A kötet az Országos Rendőr-főkapitányság támogatásával készült.) 1600 Ft.*

A téma időszerűségét nem csupán az egyre aggasztóbb méretű és minőségében eldurvuló bűnözés indokolja, de azok a közvélemény-kutatási eredmények is, amelyek a lakosság csökkenő biztonságérzetéről tanúskodnak.

A szerző szerint a tudományosság igényével vizsgált bűnözésfélelmi kutatások eredményeit összegezni, mérlegét megvonni nagy felelősség. Ennek oka mindenekelőtt a tudományterület összetettsége, továbbá az, hogy az egzaktnak tételezett gyakorlat eddig számtalan egymásnak gyakran ellentmondó véleményt hozott felszínre.

A kötet először a „szubjektív biztonság" kutatásáról ad nemzetközi kitekintést, majd ismerteti a hazai kutatásokat. A bűnözéstől való félelem gyakorlati és elméleti kérdéseinek tisztázása után külön fejezet szól a médiumok félelem- és agressziógerjesztő hatásáról. A könyv legterjedelmesebb fejezete az 1982-ben elvégzett és 1992-ben megismételt Baranya megyei vizsgálat eredményeit ismerteti. Végezetül egy – ábrákkal illusztrált – igen érdekes fejezet olvasható a könyvben az építészeti bűnmegelőzésről: hogyan tervezhetünk biztonságosabb városokat.

Szociálpszichológia európai szemszögből. Szerk.: M. Hewstone, W. Stroebe, J-P. Codol, G. M. Stephenson. *Bp. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. 1995. 593 p. 3490 Ft.*

A nagy jelentőségű mű először 1988-ban Oxfordban jelent meg angol nyelven. A vaskos kötet négy nagy részt foglal magába. Az első, bevezető rész röviden áttekinti a szociálpszichológia történetét, az etológia és a szociálpszichológia kapcsolatát, a szocializáció problematikáját, valamint betekintést nyújt a szociálpszichológiai kutatás módszertanába.

A társas világ szerkezete címet viselő rész után a harmadik rész a kommunikáció és a társas interakció kérdéseivel foglalkozik. Külön fejezet tárgyalja pl. az agresszív viselkedés, a konfliktus és kooperáció témakörét.

A könyv negyedik nagy fejezete a társadalmi csoportok, ezen belül a csoportteljesítmény, a társas befolyás a kiscsoportban és a csoportközi viszonyok kérdéseit tárgyalja, valamint az *Alkalmazott pszichológia* című fejezetet tartalmazza. Ez utóbbi fejezetben olvashatunk az igazságszolgáltatás szociálpszichológiai vonatkozásairól, a bűn és a büntetés döntéshozatali láncolatának problémáiról.

A kötetet szómagyarázó jegyzék, szakirodalmi lista, név és külön tárgymutató zárja.

Zonda Tamás: Öngyilkos nép-e a magyar? *Bp. Végeken Alapítvány. 1995. 261 oldal. 450 Ft.*

A címbeli kérdésre a szerző mindenekelőtt azzal próbál választ találni, hogy áttekinti a magyar történelmet, azt kutatva, van-e „néplélektani" hajlamunk az önpusztításra.

Zonda Tamás legelőször azt vizsgálja, kezdetektől fogva él-e bennünk az önpusztító magatartás. Válasza a honfoglalás előtti és utáni időkre vonatkozóan egyértelműen tagadó. Csak a középkor végétől kezdve emelkedik lassan nálunk is az öngyilkosok száma, de arányuk százezer lakosra vetítve csak a századforduló táján éri el az európai átlagot. Az öngyilkossági arány növekedése a XX. századra jellemző. Kezdetben ez főként a városiasodással függ össze, és jelentősen megnő az öngyilkosok száma a harmincas évek gazdasági világválsága alatt. Érdekes megállapítás, hogy háborúk idején (így volt ez az első és a második világháború alatt is) az öngyilkosságok ritkulnak. Az elmúlt öt évtizedben Magyarországon az öngyilkosok száma tovább nőtt, némi csökkenés csak az elmúlt hét év során tapasztalható. Az öngyilkosságok területi megoszlását vizsgálva a szerző arra a jelenségre hívja fel a figyelmet, hogy az ország délkeleti részén kirívóan magas az öngyilkossági ráta. Vizsgálatai végeztével arra a megállapításra jut, hogy a magyarság nem tekinthető öngyilkosságra hajlamos népnek, bár kétségtelen, hogy a sorozatos történelmi megpróbáltatások, az egész nemzetet érintő tragédiák és kudarcok után újabb sorscsapásokat aligha tud elviselni megrázkódtatások nélkül.

(Válogatás az IM Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Szakkönyvtára szerzeményeiből.)